

Internering av barn

Siden 2012 har Politiets utledningsenhet i påvente av uttransportering internert asylsøkere med avslag på søknad i Politiets utlendingsinternat på Trandum. I årene 2013-16 ble mellom 103 og 330 barn internert årlig på Trandum¹²³. Det er hovedsakelig barn i følge med sine foreldre som interneres, og noen enslige mindreårige. Barn og familier som tvinges til å forlate landet er i alvorlig krise.⁴ Alle disse har stort behov for helsehjelp, økt omsorg og forutsigbarhet i hverdagen.⁵

Legeforeningen mener:

- Internering av barn og familier under fengselsliknende forhold kan være skadelig for barns helse og videre mulighet for tilpasning i mottaksland.
- Alle barn i Norge, uavhengig av oppholdsstatus, har grunnleggende menneskerettigheter, og nyter godt av den særlige rettslige beskyttelse som gjelder for barn. Barn uten oppholdstillatelse må derfor ikke behandles annerledes enn norske barn når det gjelder fengsling eller internering.
- Trandum utlendingsinternat er ikke et egnet sted for internering av barn. Ved tvangsutsending må det opprettes alternative ordninger egnet for barn og barnefamilier.
- Barn uten lovlig opphold må få tilgang til kommunal helsetjeneste, inkludert fastlege, spesialisthelsetjeneste og tannhelsetjeneste, på linje med norske barn.
- Barn har rett til tilfredsstillende omsorg. Det innebærer at dersom mor eller far eller andre foresatte er alvorlig skadelidende, psykisk eller somatisk syke, må foresatte få behandling, og familien få tilgang til adekvat hjelp og støtte.
- Barn uten lovlig opphold har rett til å gå i barnehage eller skole med kvalifisert personale; dette for å ivareta barnets behov for lek og læring innenfor trygge rammer i en ellers uavklart og vanskelig situasjon.
- Barn som utsendes må få med vaksinasjonsstatus og annen nødvendig helsedokumentasjon på egnet språk, betalt av det offentlige.

Menneskerettigheter og medisinsk etikk

Etiske regler for leger kap. I, § 1 pålegger leger å "verne menneskets helse. Legen skal helbrede, lindre og trøste. Legen skal hjelpe syke til å gjenvinne sin helse og friske til å bevare den. Legen

¹ Norsk organisasjon for asylsøkere, En rapport om alternativer til internering – Frihet først (2015), s. 18-19 og s. 110-111.

² <http://docplayer.me/54372949-Arsrapport-2016-tilsynsradet-for-politiets-utlendingsinternat-trandum.html>

³ Besøksrapport Politiets utlendingsinternat på Trandum 19.-21. mai 2015. S'OM Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse.

⁴ Dyb, G. and S. Ø. Stensland (2016). Kapittel 3. Helseplager som følge av traumatiske hendelser og utvikling av posttraumatiske stressreaksjoner. Barn, vold og traumer : møter med unge i utsatte livssituasjoner. C. Øverlien, M.-I. Hauge and J.-H. Schultz. Oslo, Universitetsforl.

⁵ Ibid.

skal bygge sin gjerning på respekt for grunnleggende menneskerettigheter, og på sannhet og rettferdighet i forholdet til pasient og samfunn".

Etter WMAs Genève-erklæring er leger forpliktet til å ikke tillate "at hensyn til alder, sykdom eller funksjonshemming, religiøs tro, etnisk opprinnelse, kjønn, nasjonalitet, politisk tilhørighet, rase, seksuell orientering, sosial posisjon eller noen andre forhold påvirker min plikt overfor min pasient"

Legeforeningen mener derfor at utenlandske og norske barn må ha samme krav på helsehjelp.

Barn i fengsel eller fengselsliknende institusjoner

FNs spesialrapportør mot tortur og annen umenneskelig behandling har uttalt at frihetsberøvelse av barn basert på deres foresattes immigrantstatus aldri er til barnets beste, at det er unødvendig og grovt uforholdsmessig, samt at det kan utgjøre grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling av migrantbarn.⁶

Sivilombudsmannen rapporterer at miljøet på utlendingsinternatet fremstår som preget av stress og uro blant mange av de voksne internerte. Internatet har også hatt en del hendelser, inkludert større opptøyer, som har medført knusing av inventar, selvskading, selvmordsforsøk og maktanvendelse. Legeforeningen støtter Sivilombudsmannen i at et slikt bomiljø ikke er et tilfredsstillende psykososialt miljø for barn og barnefamilier.

Legeforeningens vurdering

Internering

Internering i fengselsliknende situasjoner som medfører at barn utsettes for traumer representerer umenneskelig behandling. Legeforeningen mener at barn ikke må interneres. Barn må ha rett til å være med foreldrene. Søskene må ikke skilles. Alle barn må ha krav på individuell oppfølging i henhold til grunnleggende behov. Opprettholdelse av hverdagsstrukturer i form av daglige rutiner for måltider og søvn, barnehage og skole, slik man gjør for barn i sykehus, er en forutsetning for god helse i påvente av utreise. Barnefamilier må så langt som mulig oppfordres til å reise frivillig. Opphold må avklares raskt for å unngå usikkerhet omkring barnets videre situasjon.

Rett til helsehjelp

Barn i krise er særlig sårbare. I krisesituasjoner trenger barn mer hjelp, støtte og omsorg enn når hverdagen er enklere. Manglende eller utilstrekkelig støtte og helsehjelp til primære omsorgspersoner kan forringe deres evne til å gi barna den omsorgen de trenger. Utilstrekkelig omsorg under alvorlig krise forverrer situasjonen, og øker risikoen for betydelige psykiske og somatiske helseplager. Her utgjør flyktningbarn en høyrisikogruppe.

Barn uten lovlig opphold har selvstendige rettigheter knyttet til helsehjelp, mulighet for lek og læring og tilgang til nødvendig omsorg. Barn uten lovlig opphold har rett til fulle kommunale helsetjenester, herunder rett til å stå på fastlegeliste. De må ha samme rett som norske barn ved henvisning til spesialisthelsetjenesten.

Legeforeningen mener at det offentlige må dekke kostnader til helsehjelp; en rett som ikke følges av økonomiske forpliktelser er illusorisk. Herunder bør barn uten lovlig opphold ha rett til legemidler forskrevet på blå resept, samt at egenandelen for behandling betales av det offentlige. Ved utsendelse må alle barn ha med seg opplysninger om vaksinasjonsstatus og annen

---

⁶ FNs spesialrapportør mot tortur, Juan Mendez, rapport til FNs generalforsamling, 5. mars 2015, Torture and ill-treatment of children deprived of their liberty.

nødvendig helsedokumentasjon på egnet språk. Kostnader ved dette må dekkes av det offentlige. Oppdraget med å utferdige dokumentasjon må plasseres hos egnet offentlig instans.

